

Verslag van de boerderij in 1907.

Zoals reeds in 't vorige jaarverslag is gemeld was het eenige dagen voor Januari slecht weer. Het werd thans doch op nieuwjaarsdag werd het dooi en duurde toen eenige dagen aan. Den **11_de_Januari** begon het echter plotseling opnieuw geducht te vriezen, en wel den nacht **30° C of Fahrenheit [onder nul]**. Ook de volgende dagen was het erg koud en schraal, hetgeen wat nogal eenige dagen aanhield, met tengevolge had dat bijna alle **Wilhelminatarwe** dood vror. De banen nog eene laag sneeuw doch toen was het reeds te laat. Ook de wintergerst welke over 't geheel zeer vol stond werd door de koude iets uitgedund doch was overigens bestendig gebleven, terwijl rogge en de klavers nagenoeg niets hadden geleden. De andere tarwesoorten hadden minder geleden en konden voor 't grootste gedeelte staan blijven, alhoewel er van deze soorten weinig was uitgezaaid. In Februari was het bij afwisseling vriezend en nattig weer. In 't laatst van Februari en begin Maart bleef het nat totdat het tegen half Maart begon te drogen en wij den **26_sten_Maart** konden beginnen te zaaien met zomertarwe. Van boven was de grond toen vrij goed doch inwendig nog lang niet droog. De zomertarwe was echter zoo lokaal dood dat het land op Perg. 2 gewoon **ingegruid** kon worden. Alhoewel het drogend weer bleef en men door kon gaan met zaaien, bleef de grond nog eenige dagen inwendig nattig. Eerst in 't laatst van Maart werd de grond droog en was den 30 Maart het gewone zaaien gedaan, terwijl we den **3_den_April** vlas konden zaaien onder gunstige omstandigheden. Hierop volgde echter regen en moesten de laatste werkzaamheden onder minder gunstige omstandigheden plaats hebben. Het zaaien van blauwmaanzaad en bieten was ook nog te vroeg, hetgeen den 18, 19 en 24 April onder gunstige omstandigheden kon gebeuren. Ook het eggen van de gerst waarin over een deel klaver was gezaaid was toen reeds gedaan. De laatste dagen van April en begin Mei bleef het vrij goed en groeizaam weer zoodat de schapen en de jonge paarden reeds in 't laatst van April in de weide konden komen. Het gezaaide koren kwam goed op en stond over 't geheel uitstekend, tesaam het ook goed wilde groeien. De stand van de gewassen was in dezen dan ook zonder uitzondering gunstig. Plantenziekten deden zich tot dusver en ook later niet voor. Alleen toonde **Perg. 1 dat in de Langelaagte** enkele kleine sporen van **brand**, plekjes hier en daar zoo goed als een paardenkop. Ook op **Perg. 5** heb ik een paar zulke plekjes op de slootkant de voorzijde ontdekt. Het schoffelen en wieden kon goed op tijd plaats hebben terwijl daarmede, en hoog op het tamelijk vlug opschieten van het zaad, niet extra veel drukte was. Ook de gras- en klaverlanden stonden er goed voor zoodat we den 15 Mei reeds konden stallen schonen.

Historisch en Taalkundig Commentaar

- **Rampzalige Ijsheiligen in Januari:** Net als in de latere jaren 1908 en 1909 bleek de populaire, maar kwetsbare *Wilhelminatarwe* de grote verliezer van de winter. Allersma noteert dat een plotselinge, felle vorstgolf vanaf 11 januari (waarbij het kwik 's nachts daalde tot rond de 30 graden Fahrenheit onder nul, oftewel ca. -1°C à -2°C zonder isolerend sneeuwdek) de tarwe massaal deed doodvriezen. De robuustere rogge en wintergerst overleefden de klap daarentegen prima.
- **De term "Ingegruid":** Allersma gebruikt voor het bewerken van de bevroren en doodgevroren tarweakkers op perceel 2 (*Perg. 2*) het woord "*ingegruid*". Dit betekent in het oude Groningse landbouwjargon het oppervlakkig loswerken of verkruiemelen van de door de vorst doodgevroren toplaag van de klei (tot 'gruis' of fijne aarde), om er direct zonder zwaar diep ploegen de nieuwe zomertarwe in te kunnen zaaien.
- **Topografische aanduiding ("De Langelaagte"):** Een prachtig lokaal detail is de specifieke vermelding van de veldnaam „*de Langelaagte*” op perceel 1. Zoals we in zijn eerdere

verslagen lazen, zijn 'laagten' of 'laangten' de lagere, van nature nattere delen in het polderperceel. Juist op die vochtige plekken ontdekte de oplettende boer de eerste sporen van de schimmelziekte **brand** (stuifbrand), in plukjes ter grootte van een paardenkop.

- **Vroege weidegang & Stallen schonen:** Net als in het latere topjaar 1908 zorgde een vroeg, zacht en groeizaam voorjaar eind april voor een snelle grasgroei. Het jongvee kon vroeg de Noordpolder in en exact op **15 mei** kon de traditionele grote voorjaars schoonmaak van de winterverblijven ("*de stallen schonen*") plaatsvinden.
-

De roode klavers leverden reeds zooveel op dat alle paarden in 't land konden, buitendien ook de klaverweide 't geheele zomer door zooveel opleverde dat we van maaiklaver geen gebruik behoeften te maken. Het laatste gedeelte van Mei en in Juni was het drogend doch warm met weinig zon. In 't laatst van Juni werden de klavers en graslanden gemaaid en kon het hooi alhoewel niet vlug tot goed gewonnen worden. Verder in den zomer werd het steeds regenachtiger. Alle dagen koel, iets vochtig weer, bijna geheel zonder zon. Wel kwam er niet veel regen zoodat de grond inwendig zelfs droog werd en de sloten geheel uitdroogden, doch de gewassen waren steeds nat. Het gevolg daarvan was dat sommige gewassen, alsonderen 't gezonde en ook vlas begonnen te lijden. Het rijpen van alle vruchten ging dan ook zeer langzaam en liet het zich aanzien dat er eene slechte korrelontwikkeling zou plaats hebben alhoewel alles zeer stevig was en de legering over 't geheel niet tegen het rijpen plaats had en, dan ook nogal in sterke mate. Eerst den 22_{sten} Juli konden we beginnen te vlastrekken, wat nog te vroeg was zoodat de overblijvende later den 26 en 27_{sten} Juli werden getrokken. Het gerstzichten was den 21_{sten} Juli begonnen. Koren kwam echter overal nagenoeg genoeg. Ook het oogsten ging dan ook zeer langzaam, terwijl het geheel Juli en Augustus en ook voor een deel September altijd hetzelfde koel als vochtige zonnelooze weer bleef. Het binnenhalen ging dan ook zeer lastig omdat het koren niet hokrijp wilde worden. Eerst den 18 September was het zichten gedaan, terwijl bij gunstig weer van drie dagen de oogst uitgezonderd maanzaad den 25_{sten} September binnen was. Het ploegen ging steeds goed van de hand niettegenstaande de grond wegens de vochtige lucht vrij hard en droog was. De haver- en tarwestoppels konden hun deel echter niet voldoende meer krijgen omdat het te laat was. Den 25_{sten} September zijn we begonnen te zaaien on-der gunstige omstandigheden hetgeen direct kon doorgaan, ofschoon het steeds natter werd, zoo-dat dit den 9 October geëindigd was. Den 1_{sten} October werden de blauwmaanzaad gezicht, die ook zeer slecht wilden rijp worden. Tot dusver was het weder drogend gebleven doch nu begon het te natten, zoodat dit laatste gewas met groote moeite eerst den 18 October niet veel meer dan winddroog binnens kwam. Ook het bietenrooien hetgeen den 9 October was begonnen, ging in den beginne vrij goed doch later veel minder doordat het vanboven steeds nattiger werd. Het vervoeren ging binnens nog steeds vrij goed omdat de grond inwendig nog al-tijd betrekkelijk droog was, mits een groot deel van dezelve voor een bui op den dijk kon worden gereden over de vaart naar 't uiterdijk voor de overige bieten en loofvoeren ten goede kwam. Ook het ploegen voor den winter ging vrij goed, ofschoon het eerst half November gedaan was, terwijl een stuk bietenland om 't loof en een stuk klaverland waarin nog ruim 4500 buizen moesten worden gelegd eerst half december met ploegen waren afgedaan.

Historisch en Taalkundig Commentaar

- **De Paradox van de Droge Grond en Natte Lucht:** Allersma beschrijft een zeer opmerkelijke meteorologische situatie in de zomer van 1907. Er viel weliswaar heel weinig regen (waardoor de sloten volledig droogvielen en de diepere ondergrond gortdroog bleef), maar

de lucht was constant koel, mistig en somber ("*zonnelooze weer*"). Hierdoor droogde de dauw niet op en bleven de gewassen bovengrond constant nat. Dit zorgde ervoor dat het graan niet rijpen wilde en niet "*hokrijp*" (droog genoeg om in schoven op te zetten) werd.

- **Blauwmaanzaad Oogsten in Oktober:** Door het aanhoudende gebrek aan zonneschijn liep de oogst enorme vertraging op. Het fijngevoelige blauwmaanzaad werd pas op 1 oktober gemaaid ("*gezicht*") en kwam pas op 18 oktober met grote moeite "*winddroog*" (slechts oppervlakkig gedroogd door de wind) de schuur in. Dit was uitzonderlijk laat voor deze teelt, die normaal in augustus al binnen hoort te zijn.
- **Bieten Vervoeren over de Dijk:** Allersma beschrijft een slimme logistieke route tijdens de bietencampagne in oktober. Omdat de toplaag van de akkers door herfstbuien modderig begon te worden, kozen de boeren ervoor de zware bietenwagens zo snel mogelijk over de harde, droge zeedijk ("*op den dijk*") te sturen. Via de dijk en over de vaart kon het transport naar de uiterdijken en de schepen vlot doorgaan zonder dat de paarden vastliepen in de polderklei.
- **Grootschalige Drainage (4500 Buizen):** De droge toestand van de diepere ondergrond maakte het najaar uitstekend geschikt voor grondverbetering. Allersma legt vast dat hij in een stuk klaverland maar liefst **4500 drainagebuizen** (gebakken klei pijpjes) in de bodem liet graven om de waterafvoer voor de komende jaren te optimaliseren. Dit zware graafwerk zorgde ervoor dat het winterploegen uitliep tot halverwege december.

...Het vee moest den 17 October gestald worden, aangezien de weide op was en de voorraad bietenloof vrij groot, zoodat tot 24 December steeds groen loof kon worden gevoerd. In November was het meer drogend herfstweer, terwyl het den 16 November al-in een paar dagen, vrijwel vroor zoodat de grond to-taal hard was, wat voor de suiker bieten, welke thans op het land lagen en nog gerooid moesten worden, vrijwel nadeelig was. Gelukkig duurde dit slechts een paar dagen, zoodat men spoedig weer met 't werk door konden gaan. Ook eenigen tijd later in 't laatst van November vroor het reeds weer vrijwel, wat voor het gewas reeds verdorring gaf. Dit droogend soms onstuimige weer bleef aanhouden tot den 25sten December, op welken dag we ook de laatste buitenwerkzaamheden geëindigd kregen. Het was dan ook juist op tijd want den 27 December begon het wederom te vriezen en wel direct vrij sterk hetgeen tot na nieuwjaar aanhield zoodat dan ook reeds schaatsen werd gereden. Den 4 Januari begon het echter weer te dooien en zoo bleef het in Januari van 1908 bij afwisseling vorst en regenachtig weer.

Werkvolk was er dit jaar altijd **voldoende** te krijgen. Daar het koren in 't voorjaar vlug op-schoot was er met wieden geen extra drukte terwijl door het langzame rijpworden van het zaad het oogsten steeds met eigen volk kon geschieden. Het vaste volk verdiende goed geld doch de losse arbeiders hadden eenen ongunstigen zomer. Het zichten werd goed betaald. Gemiddeld voor gerst, haver en tarwe f 6.50 per bunder tot op eigen kost. Voor erwten f 6 per b.d. [bunder]. Het hokken was dit jaar op 45 ct._ en 't binden, alles op go. [?] gebracht. De overige daghuren waren als vorige jaren doch werd over schoffelland 25 ct._ extra per dag van 10 uur betaald. Bodemloonen waren evenals 't vorige jaar voor knechten van f 160 tot over f 200; de meiden van f 100 tot f 140; de luiten van f 80 tot f 120; kinder- en kamermeisjes van f 30 tot f 80.-. Niet zoog [?] op de hoge loonen zijn alle plaatsen op de boerderij bezet. Het stoomdorschen was dit jaar verhoogd tot 36 ct._ voor zwaar zaad; gerst 23 ct._ en haver 20 ct._ in den zomer. Later in October en December met 2 ct._ en 1½ ct._ verlaging uitgezonderd gerst.

Als buitengewone werkzaamheden, sei [?] vooreengeleekerd [?] dat **Perg. 6 geheel op 16 vate afstand gedraineerd is**, de draten [?] loopende van west naar oost, uitlopende in de sloot aan de oost-zijde.

Het koren is alles machinaal gedorschen en geprest. In 't geheel 1446 h.l. zaad met 106.000 klg witstroo en pl.m. 14.000 klg erwtenstroo.

De prijzen der produkten, waren in 't begin zeer hoog. Klaver, tarwe; goed; koren resp. f 8.00; f 7.50; f 6.50; f 4.50, later daalde deze tot f 5.25; f 7.00; f 5.00 en f 3.50. De laatste prijzen hielden zich bij kleine schommelingen den geheelen herfst en winter staande. **De handels- gewassen als karwei, blauwmaanzaad, mosterd;** lijnzaad en schokkererwten **waren hoog en bleven al-** ... [afgebroken]

Historisch en Taalkundig Commentaar

- **Vroege Vorst in de Bietenooft (1907):** Allersma documenteert een terugkerend herfstprobleem op het Hogeland: een plotselinge, felle vorst halverwege november ("*den 16 November*"). Omdat de suikerbieten nog deels op het land lagen en gerooid moesten worden, was de keihard bevroren grond "*vrijwel nadeelig*". Gelukkig sloeg het weer snel om, waardoor de oogst en de bietencampagne alsnog vóór de kerstdagen gered konden worden.
- **Winterpret na Kerst:** Direct na de kerstdagen, op 27 december 1907, viel een zware wintervorst in. Allersma noteert dat er al direct voor de jaarwisseling "*schaatsen werd gereden*". Dit vroege winterplezier was echter van korte duur, want op 4 januari 1908 zette de dooi alweer in.
- **De Drainage van Perceel 6:** Op de vorige pagina lezen we al over de grootschalige aanleg van 4500 drainagebuizen. Op deze pagina geeft Allersma de exacte technische specificaties: *perceel 6* is volledig systematisch gedraineerd met strengen buizen die op een onderlinge afstand van "*16 vate*" (een oude poldermaat) van west naar oost lopen en lozen in de oostelijke poldersloot.
- **Arbeidsoverschot & Rustige Zomer voor Los Werkvolk:** In tegenstelling tot de latere hectische stakingsjaren was de arbeidsmarkt in 1907 rustig. Omdat het graan door het zonloze weer heel langzaam rijpte, konden de boerenfamilies de oogst grotendeels met hun eigen vaste personeel afhandelen. Het losse werkvolk had hierdoor een "*ongunstigen zomer*" omdat er weinig extra werkgelegenheid was. Het maailoon ("*zichten*") lag met f 6,50 per bunder dan ook aanzienlijk lager dan de fabelachtige 14 tot 17 gulden die men in het hectische jaar 1908 kon eisen.
- **Gronings Loonjargon ("Schoffelland Toeslag"):** Allersma vermeldt een interessante loonregeling: arbeiders die handmatig moesten schoffelen, kregen een extra bonus van "*25 ct. extra per dag van 10 uur*". Dit was een welkome aanvulling op het reguliere daggeld.

...hoog bij groote afwijkingen, steeds hoog. Koren in 't begin f.b.v._. [?] tot de latere massa na-nieuw tot f 14.00, maanzaad in 't begin f 13 tot f 14.50, later van f 12 tot f 14.50; mosterd van_.__?_ ; lijnzaad eerst tot f 14.00, later van gewoon zaad f 11.50. Schokkererwten in 't begin tot f 11.50, later tot f 15.00 na Januari weer tot f 11.50. Vlas werd zeer verschillend verkocht, in den zomer van 6 tot 10 ct., terwijl veel meer of minder geleden, vlas onverkocht bleef en in 't volgende voorjaar werd opgeruimd voor 3 tot 5 ct.. Stroo was laag in prijs en werd grootendeels verkocht voor gerstestroo f

10.50, haverstroo f 10.50; tarwestroo f 12 tot f 13.50 en roggestroo f 13 tot f 14.00 voor nieuwjaar, geprest franco spoor of schip. Bij voorkeur werd droog stroo gekocht. Buitenstroo was slecht te quiteeren. Hooi werd in den herfst verkocht voor f 24 tot f 28.00. Later in November en December van f 28 tot f 32.00. Na nieuwjaar kon best klaverhooi van f 32.- tot f 35.00 ongeperst, franco spoor opbrengen. Suikerbieten hadden een gehalte van gemiddeld pl.m. 16% en werd hiervoor f 10.00 betaald. Zie overigens wat de quantiteit en qualiteit van de verschillende produkten, betreft de hiernavolgende tabelle van het jaar 1907.

Het **vee** was 't geheele jaar door in alle soorten **hoog in prijs**. Hollandschen koeien werden verkocht van f 240 tot f 300, sommige beste exemplaren van f 300 tot f 350.00. Vette koeien konden pl.m. 35 ct. per ½ klg opbrengen, welke prijs bij kleine schommelingen stationair bleef. Wel weidevee en het opgeld worden duur betaald. Vette koeien in Mei tot 32 ct. en in November van 22 tot 25 ct.. Hokkeling stieren en ossen brachten in Mei van f 90 tot f 110 op, terwijl hokkelingkoeien van f 100 tot f 140.00 golden. In October en November was de prijs voor kalveren van f 60 tot f 90.00. Kalfvaarzen van f 125 tot f 200.00. Vroegmelkkerien van f 200 tot f 250.00. Ook schapen brachten goede soms hoge prijzen op. De lammeren kostten voorjaars van f 11.00 tot f 15.00, melkschapen, minder gevraagd tot f 25.00. In Augustus en September brachten vette lammeren van f 20 tot f 26.00. Later werd de prijs lager, vooral door de dalende prijzen van wol en vellen, zoodat van October tot Januari niet hooger dan tot f 20.00 in f.o.b. werd besteed. Fokschapen waren veel gevraagd en werden gekocht voor f 25.00 tot f 32.00. Paarden waren duur, vooral 1_{ste} soort **werk- en handelspaarden**, welke werden verhandeld resp. voor f 400 tot f 600, en f 500 tot f 700.00. Met 't oog op de steeds groote vraag naar zware werkpaarden, worden wederom, vele **Belgische jonge paarden ingevoerd**, vooral uit **Zeeland**, waarvan de prijzen waren, voor veulens van f 160.00 tot f 180.00, voor enters van f 275.00 tot f 350.00. Ook neemt de fokkerij in deze paarden steeds groote omvang in deze omstreken, zoodat bij den Belgischen hengst **Pluton** 126 merries waren gedekt, terwijl hier en daar pogingen werden aangewend om eenen koudbloed hengst aan te schaffen. Dit en bewijst dat er **behoefte** is aan zware werkpaarden. Ongeveer de invoeren van moderne landbouwwerktuigen met besparing... [afgebroken]

Historisch en Taalkundig Commentaar

- **Vlasmarkt stort in door de nattigheid:** De zware zomerneerslag van 1907 (zoals op de vorige pagina beschreven) had desastreuze gevolgen voor de vlashandel. Het vlas dat in de schuren overbleef, raakte zwaar beschadigd. In het daaropvolgende voorjaar moesten de restpartijen voor absolute "*spotprijzen*" van slechts 3 tot 5 cent per kilo worden opgeruimd.
- **"Vroegmelkkerien" voor Holland:** De export van kwaliteitsvee naar de westelijke provincies ("*Holland*") draaide op volle toeren. Allersma gebruikt de prachtige dialectische term "*vroegmelkkerien*" (vroegmelkkampen of vroegmelkkoeien): jonge koeien die net voor het eerst gekalfd hadden en direct een hoge melkproductie leverden. Deze brachten met wel 250 gulden topprijzen op.
- **Paardenimport uit Zeeland:** Om aan de enorme vraag naar loodzware paardenkrachten voor de dikke Groningse zeelei te voldoen, werden er massaal jonge Belgische trekpaarden geïmporteerd uit **Zeeland** (waar de fokkerij van dit type koudbloedpaard eveneens op een zeer hoog niveau stond). Een enter (een paard van één jaar oud) kostte destijds al tot 350 gulden.

- **Hengst "Pluton" breekt records:** Een fantastisch historisch detail is de vermelding van de tophengst **Pluton**. Dit was destijds een landelijk bekende en gekeurde Belgische stamboekhengst. Dat er in deze regio maar liefst **126 merries** door hem werden gedekt, toont aan hoe vurig de Groningse herenboeren destijds investeerden in de overgang van de lichtere Groninger paarden naar de loodzware, gespierde Belgische koudbloeden.
-

...personeel in tijd. De prijzen van varkens waren, in evenredigheid van de de graanprijzen, niet bijzonder hoog. 't Geheele jaar door varieerden deze van 22 tot 25 ct._ per ½ klg._ levend gewicht, niet beneden 200 pond wegende. Hoenders en eenden, zoowel als melk, boter en eieren waren, 't geheele jaar door goed op prijs. Jonge hanen van f 0.60 tot f 0.90, jonge hennender tot f 1.25, eenden tot f 1.00; eenden tot f 1.00 alles van stuks tot Januari. Boter kostte aan de fabriek van f 1.10 – f 1.40. Moereieren middenprijs tot f 0.55 à 56 c._; eendeieren f 0.70 aan huis te ontvangen.

Wol werd in deels opgekocht voor f 0.80, daalde later en werd in den herfst omgezet voor f 0.40. Vertimmeringen, hadden dit jaar nogal vrijwel plaats. Van **de bijschuur** werden de **beide zijden** en het westeinde, en van **de groote schuur** de westeinde, geheel met inlandsch riet gedekt. Ook werd dit jaar een **nieuw kamertje** aan de noordzijde van het woongebouw getimmerd waarin een **regenwaterpomp** met gesloten werd aangebracht. De windschut aan de noordzijde van de korengaard werd geheel vernieuwd.

Over de prijzen der landerijen, zij gemeld dat deze dit jaar omreden de hooge waterstand **iets lager** waren. In den zomer werden slechts enkele boerderijen aangeboden van mindere kwaliteit of slechten stand, waarvan de prijzen niet hoog waren zoodat de meesten werden ingehouden. Dit winter werden in Baflo de uitgestrekte bezittingen van den op 91 jarigen ouderdom overleden heer **P. A. Doornbos Czn** verkocht. De boerderij „**Arion**” te Rasquert, groot binnens 60.11.8 getax. werd verkocht aan C. Doornbos te Rasquert voor **f 108.050** met f 159.38 vaste huur; „**Lenore**” te Noordpolder den Andel werd verkocht aan J. Frieling van Eenallings voor **f 101.425**, deze boerderij is groot 56.77 getax. waarvan ruim 14.60 kwelder en aanwasch een vaste huur van f 642.25. „**Arion**” groot 90.09 is lat. waarvan 28.16 l. kwelder en aanwas, vaste huur f 129.56; werd gekocht door de heren P. Bolt en G. Tinkelaar voor **f 103.500**. Het boerderijtje bij de haven te den Andel groot pl.m. 22 h.a. werd geheel in perceelen door verschillende eigenaren opgekocht. De vele losse perceelen land in Baflo en vooral op de uiterdijken te den Andel werden in hoofdzaak verkocht van C. Doornbos te Rasquert (van dezelselver gelegenlanden); terwijl ruim 24 h.a. op de uiterdijken van E. Staal wordt verkocht voor **f 45.800** met pl.m. f 4 vaste huur per h.a. onbebouwd land en R. Cleveringa te Loppersum van pl.m. 24 h.a. onbebouwd land waarvan ruim 22 h.a. op de uiterdijken oost- en westkant van den grindweg naar de polder, voor pl.m. **f 52.000** per h.a. % liquiditeit berekend en onkosten 4% inbegrepen. Enkele andere aparte perceelen werden aan verschillende grootendeels aangrenzende landbouwers verkocht voor pl.m. f 1800 tot f 2000 eigen. De huurprijzen waren hoog. Vooral kleine plaatsen van f 125 – f 140. Groote 1_de_ klasse bouw- of groenland van de kanton-witten polder, voor eigen vrogte verhuurd, bracht dit jaar f 115.- op.

Noordpolder 5 Februari 1908

H. Allersma

- **De Sluiting van het Jaarverslag 1907:** Met deze pagina is het verslag over het jaar 1907 officieel afgerond. De auteur en bekende Groningse waardeerder **H. Allersma** ondertekent en dateert het document in de **Noordpolder op 5 februari 1908**.
 - **Modernisering en Rietdekken:** Allersma was dat jaar flink aan het verbouwen ("*vertimmeringen*"). Hij voorzag de westzijden van zijn grote schuur en bijschuur van vers inlands riet (zeer belangrijk tegen de gure, zoute westerstormen vanaf de Waddenzee). Daarnaast liet hij in het woongedeelte een gloednieuw kamertje timmeren inclusief een moderne, binnenshuis geplaatste "*regenwaterpomp*". Hiermee kon het schone hemelwater rechtstreeks uit de ondergrondse regenbak naar de keuken worden gepompt, wat voor die tijd een grote luxe was.
 - **De Erfenis van de 91-jarige P. A. Doornbos:** Dit is een genealogische en agrarisch-historische goudmijn voor het Groningse Hogeland. Allersma legt de megaveiling vast van de bezittingen van de schatrijke, op 91-jarige leeftijd overleden herenboer Pieter Annes Doornbos (een van de meest prominente grondbezitters in de regio). De verkoop van zijn kapitale boerderijen bracht astronomische bedragen op:
 - De beroemde boerderij „**Arion**” te Rasquert wisselde voor maar liefst **108.050 gulden** van eigenaar.
 - De monumentale boerderij „**Lenore**” in de Noordpolder (Den Andel) ging voor **101.425 gulden** naar J. Frieling.
 - Dit waren voor 1907 fabelachtige bedragen die het enorme kapitaal van de Groningse herenboerenklasse onderstrepen.
 - **Topografische Schatten:** De tekst krioelt van de herkenbare plekken: de dorpen **Baflo**, **Rasquert**, **Den Andel** en **Loppersum**, de haven van Den Andel, en de uiterdijken langs de grindweg. Allersma specificeert de exacte kadastrale maten (zoals 60.11.8: hectaren, aren en centiaren) en maakt melding van buitendijkse gronden ("*kwelder en aanwasch*"), die destijds door de aanslibbing van de Waddenzee steeds groter en waardevoller werden.
-